VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

DÉLMAGYARORSZÁG

76. évfolyam, 123. szám
1986. május 27., kedd

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Havi előfizetési díj: 43 forint
Ára: 1.80 forint

Gumigyári szociálpolitika

Adnak, hogy követelhessenek

Mostanában kevés szó esik a vállalati szociálpolitikáról. Feltehetően azért, mert éppen a teljesítőképesség hiánya, az elmaradó teljesítmények, a korlátozott nyereség okozzák a legsúlyosabb gondot. Ahhoz, hogy adni lehessen, előbb meg kellene termelni a rávalót. A vállalati szociálpolitikához ugyanis nemcsak jó szándék, hanem pénz is szükséges. (Menet közben persze kiderülhet, a jó szolgáltatás sem kerül szükségszerűen többe, mint a rossz.) A sorrendet meg is lehet fordítani: ahhoz, hogy a munkásoktól elvárható legyen az önként vállalt fegyelem, intézményesen foglalkozni kell(ene) nemcsak a munkafeltételek biztosításával, hanem munkahelyi és magánéleti gondjaikkal is. Adni kell, hogy követelhessen a munkáltató: Ezt kísérlik meg a szegedi gumigyárban, ahol 1985. június 1-jétől önálló szociálpolitikai részleg alakult.

A dolgozók közérzetének egyik meghatározója az üzemi koszt minősége. Tipikus helyzet, hogy a dolgozók szidják a kaját, de mert az étkeztetést külső cég megbízottai bonyolítják, munkájuk még a gyár vezetői számára sem ellenőrizhető. Könnyedén lerázzák vagy agyonmagyarázzák a reklamációkat. A legtöbb helyen még azt sem tudják eldönteni a gyáriak, hogy vajon tényleg a szűkös anyagnormák, vagy a konyhások trehánysága, netán a nyersanyagok eltulajdonítása-e az oka a kifogásolható minőségnek. A gumigyárban úgy segítettek ezen, hogy saját kezelésbe vették a konyhát. A dolgozóknak semmivel sem kerül többe az ebéd, minősége azonban érezhetően javult, mivel a konyhások is saját alkalmazottaik, akiknek az ügyeit kézben tudják tartani a gyár vezetői. Arról már nem is beszélve, hogy a korábbi üzemeltető vállalat hasznával megtoldották a nyersanyagnormákat.

A saját irányítású konyha lehetőséget biztosít arra is, hogy figyelembe vegyék azokat a kívánságokat, amelyeket kisebb csoportok fogalmaznak meg. Bevezették például a diétás-fogyókurás menüt. Ez a már meglevő választékot bővítette. Aki igyekszik korszerűen táplálkozni, annak lehetősége van arra, hogy a munkahelyén is elkerülje a hizlaló szénhidrátot, zsírt. Mivel a gumigyári munkák egy része három műszakos, és kérték néhányan, bevezették a meleg reggelit. Adagonként 10 forintért lehet előfizetni rá. Néhány ajánlat az étlapról: virsli vagy debreceni mustárral, kolbászos rántotta, meleg szendvics, kocsonya, gépsonka tükörtojással. Ugyancsak a dolgozók kívánságára valósították meg a hazavihető vacsora ötletét. A dolgozók saját éthordójába rakják a műszak végére a megrendelt vacsorát — lehet vinni a családnak is — adagonként 15 forintért.

Saját kezelésbe került a gyári bolt is. A szociálpolitikai csoport gyűjti a dolgozók javaslatait, mivel bővítsék a választékot — és czeket figyelembe is veszik. Nemrég vezették be a listás bevásárlást. A dolgozó reggel leadja a szatyrát és a listát arról, amit vásárolni kíván. A műszak végére összekészítik a táskájába, amit kért, soron kívül fizethet, és mehet haza. A dolgozók szabad idejének kímélése szülte azt az ötletet, hogy javító-szolgáltató kisiparosok tartsanak „fogadóórát" műszakváltás idején a gyárban. Ők ott átvették a javítani való cipőt, ruhát, a műhelyükben megjavították, és legközelebb visszaadták a gazdájának. Ez a szolgáltatás — egyelőre úgy látszik — kudarcba fullad. Nem hoztak ugyanis annyi javítanivalót a gumigyáriak, amennyiért érdemes lenne kijárni a kisiparosoknak.

A szociálpolitikai csoport veszi föl a kapcsolatot a Volánnal, ha indokolt kérések érkeznek a reggeli munkásbuszok megállóhelyeinek, menetrendjének megváltoztatására. Az Utasellátóval szerződést kötve kávéfőző automatát szereltek föl a nagycsarnokban. Tervezik, hogy a munkaruhák egy részének varrását is saját kézbe veszik, mert bizonytalan belőlük az ellátás, és a minőségük is kifogásolható. A szatymazi tanáccsal együttműködve kiskerteket osztottak a gumigyári dolgozóknak, hogy a szabadidős kapcsolatokat is szorosabbra fűzzék. A csoport munkáját nagyobbrészt elégedettség kíséri. Nekik is határt kell szabni azonban az indokolt és a már nem teljesíthető kívánságok között. Az is gyakran bosszantja a csoport tagjait, hogy nem minden dolgozó becsüli meg a kívánságokat maximálisan figyelembe venni igyekvő gondoskodást: hiába a sokféle és finom ebéd, azért a kanalaknak, villáknak, sótartóknak ma is gyakran lába kél az ebédlőben.

Máriás Jánosné részlegvezetőnek távolabbi tervei is vannak. A gyár vezetőivel közösen szeretnék elmélyíteni az összetartozás tudatát a Taurus dolgozóiban. Terveik közt szerepel, hogy Szatymazon gyári szabadidő-központot alakítanak ki. Elmentek a Jászberényi Hűtőgépgyárba, ahol az ottani vállalati lakótelepet tanulmányozták. Szeretnének az eddigieknél több segítséget nyújtani dolgozóik lakáshoz juttatásában. Ha lesz rá elég jelentkező, Szatymazon épülnek majd családi házak a gyár dolgozói számára — lehetőségeihez képest igyekszik a Taurus az építkezést megkönnyíteni.

Úgy hírlik, a japán gazdasági csoda mögött sem csak a fegyelmezett, kemény munka áll, hanem olyan tervszerű személyzeti, oktatási és szociálpolitika, amely a dolgozók érdekeit a legmesszebbmenőkig figyelembe véve egy-egy nagy családot formál a vállalatok kollektívájából. Valami hasonlóra törekszenek a szegedi gumigyárban is.

Tanács István

Két nap a biotechnológiáról

Nemcsak szakmabelieknek — Sajtótájékoztató az MTESZ-ben

Az MSZMP Csongrád Megyei Bizottsága mellett működő Biológiai Kutatást és Termelést Koordináló Bizottság az MTESZ Csongrád Megyei Szervezetével közösen ma és holnap rendezi meg a II. műszaki fejlesztési konferenciát, amely a műszaki hónap rendezvénysorozatához illeszkedik. A műszaki fejlesztés új útjainak megismerését segítő konferenciát ezúttal teljes egészében a biológiára alapozó tudományágnak, a biotechnológiának szentelték a szervezők. A ma 10 órakor Szegeden, a Technika Házában kezdődő konferenciáról és a biotechnológiai kutatások jelenlegi helyzetéről tartott tegnap délben sajtótájékoztatót az MTESZ székházában *Barabás Zoltán* akadémikus vezetésével a konferenciát előkészítő bizottság.

Mint a tájékoztatóból kitűnt, a megyei pártbizottság aktív támogatását élvező fiatal tudományágnak ez az első országos fóruma. Így Szeged úttörőnek számít abban, hogy a kezdetektől megteremtődjék a különböző kutatási helyek, módszerek és témakörök képviselőinek rendszeres szakmai együttgondolkodása. A rendezvény újszerűségét jelzi, hogy a referátumokat tartó kutatók maguk is nagy érdeklődéssel várják kollégáikat, hiszen sokan egymás munkájával is itt ismerkednek meg.

A tanácskozás alkalmat ad arra, hogy nemcsak a kutatók, de a gyakorlati szakemberek és az újdonságra kíváncsi érdeklődők is áttekinthessék jelenlegi eredményeit annak a szakterületnek, amely rövid időn belül a mindennapi termelőmunkának pótolhatatlan segítője, forradalmi változásokat elindító s produkáló szerves része lehet. A biológiai alapkutatások számos tudományos eredményét felhasználva mind a mezőgazdaság, mind az ipar, élelmiszeripar, mind pedig az orvostudomány és a gyógyszeripar javára hasznosítható eredményeket felmutat a biotechnológia.

Aki eljön, meggyőződhet róla, máris sikeresen alkalmazzák a szövettenyésztés módszerét növények szaporítására, s a növénynemesítés idejének jelentős lerövidítésére. Szó lesz a „munkára fogott" élőlények — mikroorganizmusok, férgek, rovarok — növényvédelmi szerepéről, a Szegeden sikert hozó génsebészetről, a mesterséges talajokról, az állatgyógyászat új lehetőségeiről és természetesen mindezekkel összefüggésben arról, hogy mit jelent a hagyományos ágazatok gondjaival küszködő népgazdaságunknak a biotechnológia — amelyben ma még „lépésbe vagyunk" a világszínvonallal.

Tudomány és gyakorlat kézfogását jelenti ez a ma kezdődő összejövetel, melynek két fő előadása éppen ezt a szintézist hivatott megteremteni. Ma *Kralovánszky U. Pál*, az OMFB főosztályvezetője beszél a biotechnológia népgazdasági jelentőségéről, holnap 9 órától *ifj. Marosán György*, az MSZMP KB munkatársa tart előadást a tudományos eredmények gyakorlati hasznosulását segítő új módszerekről.

A mai rendezvény műszer- és poszterkiállítással nyílik háromnegyed tízkor.

I. Zs.

Képviselői tanácskozás

Az egészségkultúráról

Az egészség érték! — e fő gondolatkörben két szakmai témával: az egészségnevelés korszerűsítésével és a körzeti orvosi gondozás fejlesztésével foglalkozott a Parlamentben hétfőn tartott ülésen az Országgyűlés szociális és egészségügyi bizottsága. Két munkaanyagot kaptak kézhez a képviselők, az egyiket az Országos Egészségnevelési Intézet, a másikat a Semmelweis Orvostudományi Egyetem Általános Orvostani Oktatási Központja készítette.

Az előterjesztésekhez kapcsolódóan hangzott el az ülésen *Hutás Imre* egészségügyi minisztériumi államtitkár vitaindítója, s benne az a tény, hogy *hazánk lakosságának egészségi állapota nem kielégítő*. Körülbelül két évtizede kedvezőtlenül alakul a halálozási statisztika, s az egészségkárosodások — részben az egészségtelen életmód, részben a felfokozott életritmus következtében — egyre nagyobb mértékben jelentkeznek már a fiatalabb, a 30-50 éves korosztálynál, különösen *a férfiaknál*. Gyakorivá váltak a krónikus, nem fertőző betegségek, növekedett az ezekre visszavezethető halálozás. Nemcsak egészségügyi, hanem össztársadalmi feladat, hogy *megelőzzük* a civilizációs ártalmakat, a velük összefüggésbe hozható betegségeket, kivédjük az életet veszélyeztető, vagy a korai megrokkanást okozó szövődményeket. A krónikus, nem fertőző betegségek tömeges előfordulása egyértelművé teszi, hogy az ilyen betegek ellátása elsősorban *a körzeti alapellátásban* oldható meg. Ehhez azonban *az egészségügy egész szervezetének* támogatására és együttműködésére is szükség van.

E program formálásához adott munníciót, hozott felszínre sok hasznosítható véleményt, javaslatot a parlamenti bizottság munkaülése, amelyre számos egészségügyi szakterület, intézmény vezetőjét, társadalmi szervezetek aktivistáit is meghívták. A vitában felszólalt *Eke Károly* és *Karácsonyi Sándor* Csongrád megyei képviselő is.

Elhangzott a véleménycserében, hogy az egészséges életmódra nevelést *már kisgyermekkorban — elsősorban a szülői házban* — kell megkezdeni, hiszen a gyermekek intelligenciaszintje hatéves korig körülbelül 60 százalékig kialakul, *a viselkedésminták nagyjából 10 éves korig sajátíttathatók el, illetve korrigálhatók*. Tehát eddig a korig minden gyermeknek meg kell tanulnia, hogy például miért kell fogat mosni, milyen fontos a tisztaság, a rendszeres étkezés, a pihenés. Később az iskolának, a családnak, a munkahelynek egyaránt megvan a maga feladata és felelőssége például abban, hogy a fiatalok ne szokjanak rá a dohányzásra, az italozásra, és egyéb káros, egészségromboló szerekre. Szóba került az is, hogy a meglehetősen bürokratikusan hangzó „egészségnevelés" kifejezés helyett talán szerencsésebb lenne általában az *egészségkultúráról*, esetleg *nemzeti egészségprogramról*, de legalábbis egészségre nevelésről beszélni, illetve ilyen célokért cselekedni az egészségügyben, a pedagógiában, az ismeretterjesztésben. Több képviselő szólt a körzeti orvosok felelősségteljes szerepéről abban, hogy nevelő szóval, jótanáccsal olyan életvitelre késztessenek, amellyel sokféle betegség megelőzhető.

Taurus-járőrverseny

Az idén már 12. alkalommal rendezett járőrverseny megszervezésében két ok miatt is jelentős volt a szegedi gumigyári KISZ-fiatalok kezdeményezése. Az egyik a XI. KISZ kongresszus, a másik, hogy éppen húsz éve indult meg a termelés a szegedi gyárban.

A május 24—26-ig tartó rendezvény központja a KISZ újszegedi vezetőképző tábora volt. Az induló 31 csapat és a 270 résztvevő az ország valamennyi gumigyári KISZ-szervezetét képviselte. A nyitó napon a KISZ kongresszusok történetét videofilmről elevenítették fel, majd diszkóműsor zárta a napot.

Szombaton reggel az öttagú csapatok menetrendszerű indítással vágtak a 25 kilométeres, 11 állomás elméleti, gyakorlati feladataival nehezített pályának. A feladatok alaposan próbára tették a versenyzők felkészültségét, a szellemi tudáson kívül az állóképességet is. A járőrcsapatok versenyét a budapesti abroncsgyár nyerte, jutalma kéthetes üdülés Lengyelországban. A szervezeti egységek versenyében a szegediek lettek az elsők, így egy évig náluk marad a Taurus Kupa.

Nemzetközi megbeszélés az élelmiszerek minőségéről

Hétfőn Budapesten megkezdődött az Európai Minőségügyi Szervezet (EOQC) élelmiszeripari bizottságának kétnapos tanácskozása, amelyen 18 ország 200 élelmezésügyi, illetve szabványügyi szakembere az élelmiszerek minőségét érintő előírásokról tárgyal.

Sütő Kálmán, a Magyar Szabványügyi Hivatal elnökhelyettese, az EOQC elnöke megnyitójában kiemelte: világszerte egyre növekednek az élelmiszerek minőségével szemben támasztott követelmények. ezért a termelés egész folyamatát kell vizsgálni, és megszüntetni a minőség javítását akadályozó tényezőket. A mostani megbeszélés célja, hogy a részt vevő szakemberek tapasztalatait összegezzék, s ennek alapján szükség esetén *vizsgálják felül* az élelmiszerek minőségi előírásait, nemzetközi szabványait. A mai technika sok esetben az élelmiszerszabványok megváltoztatását is megköveteli.

A megnyitót követően *Papócsi László* mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszterhelyettes tartott bevezető előadást. Kiemelte: hazánkban az élelmiszer minősége fontos gazdaságpolitikai kérdés.

Kitüntetések

A közelgő pedagógusnap alkalmából a közlekedési miniszter a szakirányú oktatás és nevelés területén kiemelkedő munkát végzett 24 pedagógust a Kiváló Munkáért kitüntetésben, tizenhatot pedig miniszteri dicséretben részesített. A kitüntetéseket hétfőn Klézl Róbert közlekedési miniszterhelyettes adta át.